

ESÉLYEK ÉS LEHETŐSÉGEK

DECADE OF
ROMA
INCLUSION
2005-2015

ÖN-KOR-KÉP • melléklet • 2008. január-február

Magyar elnökség a Roma Integráció Évtizede Programban

„Romák a bővülő Európában – A jövő kihívásai” címmel került sor arra a háromnapos regionális roma konferenciára, amelyet 2003. június végén, Budapesten tartottak. Ezekben a napokban Európa ránk figyelt, Magyarország jelentős szerephez jutott. A konferencia szereplői, a meghívott országok miniszterelnökei, magas rangú képviselői egy több évszázados adósság felszámolását határozták el; a cél nem kevesebb, mint a romák integrációja Európában...

Az eseményen részt vett hazánk akkori miniszterelnöke, oktatási minisztere, az esélyegyenlőségi miniszter és a MeH romaügyi államtitkára. A konferenciára meghívást kaptak a Bolgár Köztársaság, a Cseh Köztársaság, Szerbia és Montenegro, Macedónia, Románia és a Szlovák Köztársaság miniszterelnökei, valamint megfigyelőként Albánia, Bosznia és Hercegovina, a Horvát Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Moldovai Köztársaság, Oroszország és Ukrajna képviselői.

A közép- és kelet-európai országok kormányfői kifejezték politikai elkötelezettségüket a roma és nem roma lakosság életkörülményei között megélő szakadék csökkentése iránt. A Világbank és a Nyílt Társadalom Intézet (OSI) képviselőivel közösen abban állapodtak meg, hogy a 2005–2015 közötti időszakot a Roma Integráció Évtizedévé nyilvánítják.

Az ismerttetett előzmények után, tavaly júliustól idén júliusig Magyarország látja el az Évtized Program elnökségi teendőit. Emellett egy állandó, kormányoktól független titkárságot hoztak létre, melyről az OSI gondoskodik. A magyar elnökség ideje alatt az érintettek tervei szerint növelni és erősíteni fogják a kormányközi együtt-

működést, és egyben új lendületet visznek a programba.

A magyar elnökség prioritásai

✓ Új résztvevőket hívtunk meg, hogy vegyenek részt a Roma Integráció Évtizede Programban. A meghívott országok: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Moldávia, Portugália, Spanyolország és Szlovénia.

✓ Tekintettel arra, hogy a Roma Integráció Évtizede Programban résztvevő országok többsége tagja vagy tagjelöltje az Európai Uniónak, Magyarország kezdeményezi, hogy az EU intézményei tűzzék napirendre a Roma Integráció Évtizede Programot.

✓ A magyar elnökség alatt új témákat vitatunk meg a résztvevő országokkal. Ezen témák a következők: vállalatok társadalmi felelősségvállalása, egy Európai Roma Stratégia kialakítása, a szegregáció megszüntetése az oktatás és a lakhatás területén.

✓ Az elnökség egy éve alatt egy-egy lakhatási és antidiszkriminációs szakértői munkacsoportot hívunk össze.

✓ A Roma Integráció Évtizede Program célja a figyelemfelhívás. Ennek megfelelően egy kommunikációs kampányt szervezünk nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt a prog-

ram ismertségének, a közvélemény és a döntéshozók téma iránti érzékenységeinek növelése érdekében.

✓ A bolgár elnökség eredményeit felhasználva egy ún. Indikátor Munkacsoportot hoztunk létre, annak érdekében, hogy az országok által elkészített akciótervek monitorozásához közös indikátorokat dolgozzon ki.

A Nemzetközi Irányító Bizottság első ülése

A Nemzetközi Irányító Bizottság az Évtized Program legfelsőbb konzultatív, tervezési és döntéshozó irányító testülete. Tagjai a résztvevő országok kormány delegáltjai, roma civil képviselők, illetve nemzetközi szervezetek képviselői. A magyar elnökség ideje alatt elsőként tavaly októberben került sor a NIB ülésére, melyen a résztvevők az alábbi témákat tárgyalták meg.

Antiszegregációs politika. Az Évtized Programban résztvevő országokban a cigányok társadalmi és térbeli kirekesztettségének növekedése figyelhető meg. A romák és nem romák lakhatási elkülönülése ezen országokban drámai mértékben nő, melyhez hozzájárul az a tény is, hogy a romák jelentős része szociális-, gazdasági-, infrastrukturális- és foglalkoztatási hátrányokkal sújtott leszakadó térségekben; elslumosodott, telepszerű, komfortnélküli lakáskörülmények között él. Emellett a szegregáció az oktatás területén is jelentős mértékben sújtja a cigányokat, mely olyan osztályok és iskolák létre-

A tervezett események a magyar elnökség ideje alatt

Esemény	Időpont	Helyszín
Nemzetközi Irányító Bizottság ülése	2007. október 1–2.	Budapest
Lakhatási workshop	2007. december 3–6.	Budapest, Horvátország
Nemzetközi Irányító Bizottság ülése	2008. február 25–26.	Budapest
Antidiszkriminációs workshop	2008. április	Budapest
Nemzetközi Irányító Bizottság ülése	2008. április	Budapest
Nemzetközi Irányító Bizottság ülése	2008. június	Budapest

jöttében nyilvánul meg, ahol a nem romáktól elkülönülten, alacsonyabb színvonalú oktatásban tanulhatnak a roma diákok.

A vállalatok társadalmi felelősségvállalása. A vállalatok társadalmi felelőssége (CSR) olyan üzleti magatartást jelent, amelynek során a vállalatok a tisztán gazdasági szempontok mellett környezetvédelmi és társadalmi megfontolásokat is érvényre juttatnak a vállalati stratégia kialakításakor, illetve az egyes intézkedések meghozatalakor. A romák társadalmi integrációja terén ilyen szempont lehet, pl. a hátrányos helyzetű (alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, tartósan munkanélküli) sze-

mélyek oktatásához, foglalkoztatásához való hozzájárulás (pl. ösztöndíjakkal, foglalkoztatásba ágyazott képzéssel stb.), antidiszkriminációs eszközök alkalmazása stb.

Európai Roma Stratégia. Az Európai Unió kezdetben nem foglalkozott intézményes keretek között az emberi jogok, a kisebbségjogok, a diszkrimináció kérdésével. Az emberi jogok védelmének fontosságát több politikai szintű nyilatkozattal erősítette meg. A közösség számára a diszkrimináció tilalmának érvényesítése áll a középpontban. A roma kérdés felmerülését elsősorban a 2004-es csatlakozás erősítette fel. Az Európai Unió intézményei – és ezek közül is elsősor-

ban az Európai Parlament – számos esetben foglalkoztak ugyan a roma kérdéssel, mégis szükséges lenne annak vizsgálata, hogy egy európai uniós irányelv foglalkozzék a romák társadalmi integrációjával. Az Európai Bizottság 2004-ben készült szakértői jelentése a romák helyzetéről a kibővült Európai Unióban is megfontolandónak tartja a roma irányelv

elfogadására irányuló javaslatot. Az irányelv ugyanis hozzájárulhatna a tagállamok ösztönzéséhez a romák helyzetének javítása ügyében.

Roma civilek képviselete a Roma Integráció Évtizede Programban.

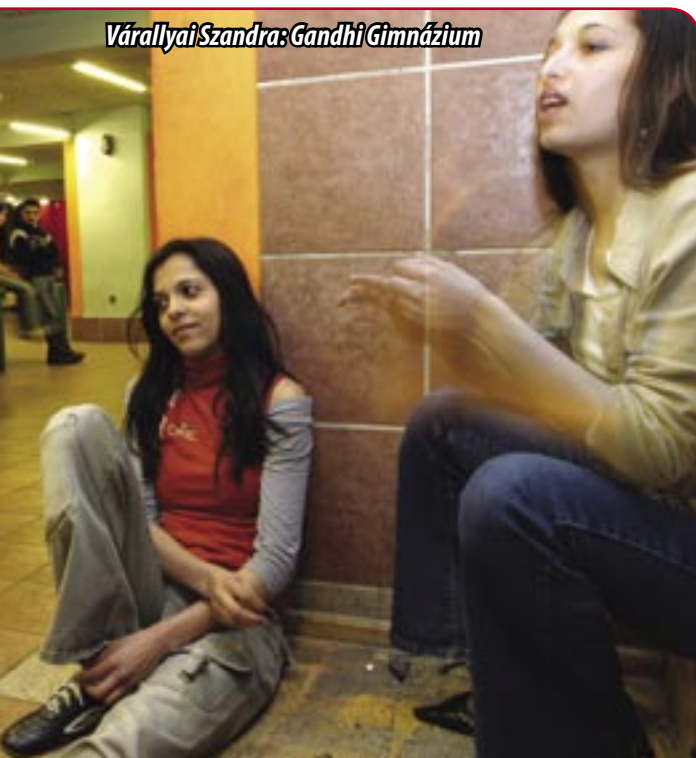
Roma civil szervezetek képviselői aktívan részt vesznek az Évtized Program alakításában, a nemzeti stratégiai tervek hatékony végrehajtásában és monitoringjában, az Évtized Program céljainak a civil szféra számára történő kommunikációjában. A jelentősebb nemzetközi civil szervezetek, valamint az egyes országokban működő civil szervezetek országonként egy-egy főt delegálnak a Nemzetközi Irányító Bizottságba. Jelenleg az egyes országok nem egységes rendszer alapján jelölik ki a civil delegáltakat.

Indikátor Munkacsoport bemutatkozása.

A bolgár kormány elnöksége idején elkészült az ún. Decade Watch (Évtized Értékelő Jelentés), amelyben vezető roma civil szervezetek értékelték az országok által elkészített stratégiai terveket. Az értékelés az Évtized Program négy prioritási területén, mint az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és lakhatás, valamint az intézményi berendezkedés és antidiszkriminációs jogalkotás kapcsán megtett kormányzati intézkedéseket minősíti. Az országjelentéseket roma civil szervezetek szövetségei készítették; az országokat egy 0-tól 4-ig terjedő skálán megállapított indikátorok alapján rangsorolták. 0 a nem tett intézkedést, míg a 4 a legjobb gyakorlatot jelöli. A jelentés a 2005 óta megtett intézkedéseket és nem azok eredményeit értékeli. Az értékelés alapján kialakult összesített rangsorban Magyarország 2,29 ponttal az első helyet foglalja el.

Az Indikátor Munkacsoport célja,

Várallyai Szandra: Gandhi Gimnázium

hogy a Decade Watch alapján közös indikátorokat fogalmazzon meg a stratégiai tervek monitorozása érdekében. A munkacsoport feladata egy alapdokumentum kidolgozása. Tagjai a UNDP, a Világbank, az OSI egy-egy képviselője, valamint egy roma civil.

Roma Integráció Évtizede Program Nemzetközi Irányító Bizottság ülése

A magyar elnökség ideje alatt második alkalommal 2008. február 25–26-án Budapesten rendezték meg a Roma Integráció Évtizede Program legfelsőbb konzultatív, tervezési és döntéshozó irányító testület, a Nemzetközi Irányító Bizottság ülést.

Az ülésen részt vett dr. Göncz Kinga külügyminiszter, Dr. Lamperth Mónika szociális és munkaügyi miniszter, Prof. Dr. Rita Süßmuth Az etnikai kisebbségek társadalmi integrációja és munkaerőpiacon való teljes jogú részvételük magas szintű munkacsoport elnöke, európai parlamenti képviselők, továbbá az Európai Bizottság képviselője is.

A tanácskozás egyik legfontosabb témája az Európai Roma Stratégia kialakítása volt.

Az Európai Bizottság támogatásával a Prof. Dr. Rita Süßmuth által vezetett magas szintű munkacsoport jelentést készített az *Etnikai Kisebbségek a Munkaerőpiacon – Sürgető Felhívás Cselekvésre* címmel.

A jelentés számos ajánlást fogalmaz meg az etnikai kisebbségek – köztük romák – társadalmi befogadásával kapcsolatban. Jelentősége abban áll, hogy nem kizárólag a diszkrimináció problémájára koncentrálnak, hanem a kisebbségek befogadásának kulcskérdéseként a foglalkoztatást – összekapcsolva az oktatással – jelöli meg. Emellett a jelentés hozzájárulhat egy esetleges európai uniós roma stratégia kialakításához is.

A HLG jelentése mellett az Európai Parlament 2008. január 31-én fogadta el állásfoglalását a romákkal kapcsolatos európai stratégiáról.

Lakhatási workshop

Tavaly decemberben a Világbank és a PROGRESS-program keretében az Európai Bizottság támogatásával a magyar és a horvát kormány közös lakhatási workshopot szervezett a Roma Integráció Évtizede Programban résztvevő országok képviselői számára. A workshopon – előadások és tereplátogatások keretében – a lakhatási integrációt elősegítő programokat ismertették. A Magyarországon 2005-ben elindult *Telepeken és teleszerű lakókörnyezetben élők lakhatási és szociális integrációs programjában* résztvevő települések közül a galamboki és a garabonci programot mutattuk be. Horvátországban a Phare 2006 – Roma Támogatási Projekt keretében Međimurje megye három településén (Pribislavec, Lončarevo és Piškorovec) megvalósult programokat ismerhették meg a résztvevők.

A telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők

Két évvel ezelőtt, még az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium keretében elindított *A telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők lakhatási és szociális integrációs program* alapvető célkitűzése, hogy a telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők társadalmi integrációjának feltételeit megteremtse. A lakhatási alprogram keretében a szociális bérlakások építése, infrastrukturális fejlesztések és lakóépületek állagjavító felújítási munkái valósultak meg.

A szociális alprogram keretében foglalkoztatási, képzési programok indítását; a szociális ellátások igény-

A pribislaveci iskola igazgatójának előadása

bevételéhez szükséges feltételek javítását; a gyermekek integrált oktatásához szükséges feltételek kialakítását támogatta a tárca. A pályázatot 2007 végén harmadik alkalommal hirdették meg.

Garabonc

Garaboncon a romák többnyire szét-szórtnak, de egy tömbben élnek, vannak akik a felszámolandó telepen laknak. Az itt élőknek saját tulajdonú családi házuk van, egy-egy család albérletben, vagy a családtag tulajdonában lakik. Jogcím nélküli lakáshasználónak hat család minősül, ők élnek a telepen.

A projekt elsődleges célcsoportját jelentő hat roma család alapvető problémája, hogy egészségügyi, higiéniai, biztonsági szempontból tarthatatlan lakáskörülmények között él. A telepen mindenféle közmű hiányzik.

Milena Krajner, a horvát kormány képviselőjének előadása

A garabonci cigánytelep

Az ott élők lakásai fából, bádogból összeállított „építmények”. A telepre kövezett út nem vezet, rossz időben megközelíthetetlen, amely jelentősen gátolja az ott élőket a szociális ellátórendszer igénybevételében. A közművek hiánya miatt jelentős a fertőzésveszély.

Szociális bérlakás Garaboncon

A 2006 novemberében meghirdetett pályázatban vett részt Garabonc. A pályázat során nyújtott támogatásból összesen hat ház vásárlására került sor, és tizenkét fő foglalkoztatása oldódott meg.

Galambok

Zala megyében található, 1252 fős település, 30 százaléka roma. A településen 2 vadtelepen 6 család, össze-

sen 24 fő, köztük 13 gyermek élt, lakásnak nem minősíthető épületekben. Az egyik telepen semmilyen közmű nem volt bevezetve, a másikon is csak villany. Az ivóvízet kútról hordták, tisztálkodásuk nem volt megoldott.

A galamboki cigánytelep

A település a program keretében 64 713 000 forint támogatásban részesült. Ennek köszönhetően mind a hat család lakhatása megol-

Szociális bérlakás Galambokon

dódott. Felépült két háromszobás és négy kétszobás lakás, melyeket a családok önkormányzati bérlakásként használnak. A Zala Megyei Munkaügyi Központ a program idejére közhasznú munka státust biztosított a projektben érintett hat család tagjainak. A programot követően pedig mind a hat családból egy-egy főnek megoldódott a hosszú távú foglalkoztatása. Az oktatás területén az iskola tanárai közösségfejlesztő tréningen vettek részt, majd bevezették az integrált oktatást.

Roma Támogatási Projekt Međimurje megye három településén

Piškorovec. A mintegy 8,68 hektár területen fekvő és 900 lakossal rendelkező piškoroveci cigánytelep Mala Subotica önkormányzat része. A telep központja a huszadik század közepén alakult ki, azonban az építkezések során, illegálisan, közmű nél-

küli kunyhókat építettek. 1984-ben a telepet belterületté nyilvánították, azonban az elektromos áram és telefonhálózattal való összeköttetés nem épült ki az 1990-es évek végéig. Továbbra sem megoldott az ivóvízellátás kérdése, szennyvízelvezetés és közúthálózat kiépítése. A Phare 2006 Roma Támogatási Projekt célja az infrastruktúra kiépítése.

Pribislavec. A pribislaveci cigánytelep a Međimurje megyei pribislaveci önkormányzat része, és hasonlóan a piškoroveci cigánytelephez a huszadik század közepén illegális, közmű nélküli telepként jött létre, majd 1984-ben nyilvánították belterületté. Mindemellett annak köszönhetően, hogy Pribislavechez csatolták kiépült az elektromos áram hálózat, majd később pedig az ivóvízellátást és a telefonhálózathoz való csatlakozást is megoldották. A körülbelül 400 lakosú telep egy 7,68 hektáros területen fekszik, melynek 60 százaléka állami tulajdon. A piškoroveci projekthez hasonlóan a Phare 2006 Roma Támogatási Projekt célja a közművek kiépítése.

Donja Dubrava. A donja dubravai cigánytelep a Dráva folyó töltésén és

Cigánytelep Horvátországban

medrében található, melynek köszönhetően árvízveszélyes terület. Emellett a településsel való összeköttetése sem megoldott, ami nehezíti az ott élők mindennapi szükségletek kielégítését célzó szolgáltatásokhoz való hozzáférést, mint például orvosi ellátás, élelmiszerbolt, iskola stb. Donja Dubrava település önkormányzatának kezdeményezésére indult meg a telepeken élők életkörülményeinek javítását célzó program. Az elképzelés szerint a közeli településeken házakat vásároltak az érintett roma családok számára, amennyiben ebbe beleegyeznek. A házak a családok tulajdonába kerültek, húsz évre szóló elidegenítési tilalommal. 2005-ben és 2006-ban 1 008 153,00 horvát kuna összegű támogatást biztosítottak, melyet a lakások megvásárlására, valamint a program technikai és jogi előfeltételeinek megteremtésére fordítottak.

Cigánytelep Horvátországban

A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervhez kapcsolódó, a 2008-2009. évekre szóló kormányzati intézkedési tervről

Jogszabályi háttér

Az Országgyűlés 2007. június 25-én – ellenszavazat és tartózkodás nélkül – fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket.

A kormány 2007. december 19-én fogadta el az 1105/2007 kormányhatározatot a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervhez kapcsolódó, a 2008–2009. évekre szóló kormányzati intézkedési tervről.

A 2008–2009-re szóló kétéves intézkedési terv célja, felépítése

A kormányhatározat által megfogalmazott első kétéves intézkedési terv, a 2008–2009. évekre jelöli ki a romák társadalmi integrációjának megteremtése érdekében szükséges lépéseket. Legfontosabb célja, hogy felgyorsítsa a romák társadalmi integrációját és gazdasági helyzetének javulását. Rövid távon hozzájárul a romák és nem romák életkörülményei között kialakult szakadék csökkentéséhez, hosszú távon pedig – a további kétéves időszakokra a jövőben elfogandó intézkedési tervekkel együtt – annak megszüntetéséhez; emellett elősegíti a társadalmi kohézió erősítését.

Az intézkedési terv felépítésében és tartalmában egyaránt az országgyűlési határozathoz igazodik. Az intézkedések az oktatás, a foglalkoztatás (beleértve a vállalkozásfejlesztést is), a lakhatás, az egészségügy, az egyenlő bánásmód érvényesítése, valamint a kultúra, média és sport területén kerültek meghatározásra.

Roma civil szervezetek szerepe az egyeztetésben

Az intézkedési terv előkészítésében részt vettek a Civil Ernyőben és a Roma Integrációs Tanácsban (RIT) tagsággal rendelkező roma civil szervezetek, valamint az Országos Cigány Önkormányzat is. Az intézkedési tervet az egyeztetésben részt vett roma szervezetek támogatták.

Az intézkedési terv által megfogalmazott feladatok

Az intézkedési terv konkrét projekteket, határidőket és költségvetési forrásokat határoz meg. A közeljövőben elinduló programok, projektek (példák):

Oktatás

a. A „Biztos Kezdet” programot kiterjesztjük, lehetőséget biztosítva ezzel a hátrányos helyzetű gyermekek korai képességfejlesztésére, iskolai felkészítésére. Erre 1,7 milliárd forint áll rendelkezésünkre.

b. Az általános iskola alsó tagozatához hasonlóan, a felső tagozaton a rendszeres gyermekvédelmi kedvez-

Táskai óvoda-felújítás

ményben részesülő gyermekek számára biztosítjuk az ingyenes étkeztetést. Az 5. osztályosok esetében 2008. január 1-jétől ez e lehetőség már elérhetővé vált. A 2008. évi költségvetésben 500 millió forint áll rendelkezésre.

c. A roma és hátrányos helyzetű gyerekek közoktatási integrációjának elősegítése érdekében több program indul a TÁMOP keretein belül. Ilyen lesz a deszegregációs, óvodáztatási, integrációs-módszertani, fogyatékoság-felülvizsgálati, továbbtanulást segítő, tanoda programok, összesen mintegy 11,4 milliárd forint értékben.

d. Informatikai képzés és fejlesztés indul a cigány kisebbségi önkormányzatok részére. Erre a feladatra várhatóan 250 millió forint áll rendelkezésünkre.

Foglalkoztatás, vállalkozásfejlesztés:

a. Komplex munkaerő-piaci programok indulnak uniós és hazai források igénybevételével a roma és hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerő-piaci integrációjának elősegítése érdekében. A programok teljes – nem csak romákat érintő – keretösszege 42,64 milliárd forint.

b. A hátrányos helyzetű kistérsé-

gekben működő kis- és középvállalkozások fejlesztése, munkahelyteremtő komplex beruházások, illetve komplex technológiai beruházások támogatása érdekében programokat indítunk. A GOP-ban 31,3 milliárd forint áll rendelkezésre ezen programok végrehajtására.

Lakhatás

a. *Nem mondunk le senkiről!* zászlóshajó program (TÁMOP, keretösszeg: 5,9 Mrd Ft)

Cél:

- oktatási, lakhatási szegregáció visszaszorítása
- leghátrányosabb helyzetű kistérségek, települések komplex (oktatási, kulturális, foglalkoztatási, szociális és egészségügyi) fejlesztése

Táskaszociális bérlakás építés

b. A szegregálódott, infrastruktúra nélküli városi lakótelepek, településrészek rehabilitációja; az ott élők foglalkoztatási és szociális integrációjának elősegítése. (ROP-ok, keretösszeg: 10,7 Mrd Ft)

Egészségügy

a. Népegészségügyi (emlő- és méhnyakrák) szűréseken való részvétel

ösztönzése, mobil szűrőállomások igénybevétele, különös tekintettel a szegregált lakókörnyezetben élőkre. A megvalósításra 1,5 milliárd forint áll rendelkezésre.

b. Egészségügyi alapellátás (házi orvosi szolgálatok) területén ösztönző, támogató programokkal csökkenteni kell a tartósan betöltetlen körzetek számát (hátrányos helyzetű, romák által sűrűn lakott területek). A megvalósításra 960 millió forint áll rendelkezésre.

c. Az egészségügy területén foglalkoztatásösztönző programokat kell indítani, amelyek támogatják a roma származásúak alkalmazását a hiányszakmákban. A romák arányának ezekben a szakmákban átlagosan el kell érnie a 3–5 százalékot. A megvalósításra 7,5 milliárd forint áll rendelkezésre.

Kultúra

a. Egy Budapest székhelyű országos roma kulturális központ létrehozásának előkészítése, a hazai és az európai cigány kultúra méltó bemutatása, képzések, színházi programok, hangversenyek lebonyolítása érdekében. (A feladat a civil szervezetektől érkezett javaslat alapján került be a kormányhatározatba.)

Folytatódnak az elmúlt években elindított sikeres programok

Ezen programok kiemelt célcsoportja a romák és halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportok. Ezek közé tartoznak a következők:

a. az Útravaló Ösztöndíjprogram, amelynek megvalósítására 2008–2009-ben 4 milliárd forint áll rendelkezésre.

b. Roma tanulók ösztöndíjprogramja, 1,2 milliárd forint 2008–2009-ben.

c. Roma telepeken élők társadalmi integrációját elősegítő program, ösz-

A lakhatási elemek mellett mobilizációs stratégia készül

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium Telepeken és teleszerű lakókörnyezetben élők lakhatási és szociális integrációját elősegítő programja

A rendszerváltás óta a telepeken élők társadalmi integrációja érdekében első konkrét kormányzati lépés 2005-ben volt. Jelenleg a program harmadik fordulójában nyertes kilenc településen kezdődött el a munka. A minisztérium még a tavasszal újra meghirdeti pályázatát.

Magyarországon megközelítőleg százezer ember él, közel 500 telepen, teleszerű lakókörnyezetben, amelyek jelentős számban kistelepülésen vagy azok közigazgatási határain kívül találhatók. A telepek, teleszerű lakókörnyezetek felszámolása – a telep típusának, nagyságának, kistérségi, regionális elhelyezkedésének, stb. függvényében – sokféle, más-más fajtájú beavatkozási lehetőséget kíván meg. Más típusú eszközökkel kell segíteni, elérni az Alsószentmártonban, a nyíregyházi Guszevtelepen és a szomolyai pincelakásokban élő családok integrációját. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv *Nem mondunk le senkiről* zászlóshajó programja a leghátrányosabb helyzetű térségek fejlesztésére irányul. A

Szociális bérlakás Kisvaszaron

Regionális Fejlesztés Operatív Program keretében kiírt integrált szociális jellegű városrehabilitációs programokban pedig a városi szegregátumok rehabilitációjára lehet pályázni. A minisztérium ezért elsősorban olyan kistelepülések részére hirdeti meg programját, melyek a fenti pályázatokon nem indulhatnak, másrészt gazdasági potenciáljuk miatt egyedül képtelenek lennének egy, több tíz millió forintos integrációs programot lebonyolítani. Az elmúlt három évben 29 településen (Dencsháza, Domaháza, Egercsehi, Füzér, Füzérradvány, Galambok, Garabonc, Hangony, Hencida, Hidas, Kakucs, Kerecsend, Kiskunmajsa, Kisvaszar,

Nina Nikolova: Repülés

szesen (hazai költségvetés és ÚMFT) 2 milliárd forint 2008–2009-ben.

d. A *Lépj egyet előre program!*, illetve a Start Plusz és Start Extra programok, 29,1 milliárd forint 2008–2009-ben.

Források

Az intézkedések végrehajtására a hazai költségvetés mellett az Új Magyarország Fejlesztési Tervben rendelkezésre álló forrásokat is fel kívánjuk használni (elsősorban TÁMOP, GOP, ROP).

Az intézkedési tervben megjelölt feladatokra, a romák és hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és a hátrányos helyzetű területeken élők támogatására összesen (hazai költségvetésben és ÚMFT-ben) több 10 milliárd forintnyi forrás áll rendelkezésre. A tervezett feladatok részben normatív ellátásként (pl. ingyenes étkeztetés), részben projektszerűen (pl. tanoda-programok) kerülnek megvalósításra.

A kisvaszari cigánytelep

	2005. évi program (megvalósult)	2006. évi program (megvalósult)	2007. évi program (tervezett)
Új lakásba költöző családok száma	42	77	83
Felújított és komfortosított lakások száma	412	95	46
Képzésben részt vevők száma	28	148	305
Foglalkoztatásban részt vevők száma	202	39	87

Rudabánya, Sajóhídvég, Somogyapáti, Sósartyán, Szentegát, Szentgál, Szomolya, Szúcs, Táská, Tiszabő, Tiszabura, Tornanádaska, Tunyogmatolcs, Uszka, Vasboldogasszony) indították el a programot – összesen – 1,5 milliárd forintos támogatással. A program alapvető célja, hogy az itt élők társadalmi integrációjának feltételeit megteremtse. A program prioritásként kezeli, hogy az alacsony státuszú (legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korú) lakók által lakott településrészen a további lakásállomány-növekedést megakadályozó, azt csökkentő a diszkriminációmentesség, szegre-

gációmentesség, a deszegregáció irányába ható, integrációt előmozdító, tervszerű, dokumentált programok valósuljanak meg. A program fő célkitűzése, hogy a szegregáltak tekintett területen élő lakosok körében és a település lakosságának egészében az alacsony státuszú emberek aránya azonos legyen. Ennek érdekében radikálisan csökkenteni kell az alacsony státuszú emberek számát és arányát a szegregált környezetben, amely az esetek többségében a szegregált környezet megszüntetésével érhető el. Az itt élőknek szembe kell nézniük az alapvető infrastruktúra hiányával, az alacsony iskolai végzettségű, a tartós munkanél-

**ÖN
KOR
KÉP**

Szerkesztette: Csiky Ildikó

A melléklet lapzártája: 2008. február 26.

A melléklet a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Roma Integrációs Főosztálya szakmai támogatásával készült

Címlapfotók: Bereczki Zoltán

Krisztián: Gyerekek a hegyről,

Varga Tamás: Szombat délután

külségből és az élet több területén megjelenő diszkriminációból fakadó kirekesztettség.

A lakhatási elemek mellett mobilizációs stratégia készül, melyben a gyerekek és fiatalok iskolai integrációja, a felnőttek munkaerőpiacra történő beilleszkedése, a szociális és egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés elősegítése és közösségfejlesztési programok is nagy hangsúlyt kaptak. A települések rendkívül változatos módszereket és eszköztárat használtak fel programjaik meg-

valósítása során, és változatos együttműködések alakítottak ki, annál is inkább mivel nem létezett egyetlen képlet a programok megvalósítására: minden esetben a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazodó, flexibilis programok megalkotásán és megvalósításán volt hangsúly.

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a telepeken és telepszerű lakókörnyezetben élők lakhatási és szociális integrációját elősegítő programját 2008-ban közel 1 milliárd forinttal folytatja (SZMM és az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány forrásai) a 15 000 főnél kisebb településeken. A pályázatot várhatóan 2008 májusában írják ki.

Új Magyarország Fejlesztési Terv, Regionális Fejlesztés Operatív Program

A Regionális Fejlesztés Operatív Program keretében kiírt Funkcióbővítő – és Integrált, szociális jellegű városrehabilitációs pályázatok kidolgozásakor a pályázó településeknek el kell készíteniük Integrált Városfejlesztési Stratégiájukat (IVS).

Az IVS a 2007–2013 közötti időszakra szóló, megvalósítható, átfogó, stratégiai városfejlesztési dokumentum, amely meghatározza a jövőbeni fejlesztések főbb irányait. Célja a területalapú, városrészekre építő, ugyan-

akkor komplex szemléletű várostervezés és -fejlesztés.

Az IVS része az Antiszegregációs Terv (AT), melyben a városnak fel kell tüntetni azon területeket/szegregátumokat, ahol az alacsony státuszú lakosok (aktív korú, 8 általános iskolai osztállyal nem magasabb iskolai végzettségű, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakos) aránya minimum 50 százalék. Az AT a településen található szegregátum(ok) helyzetét és az ezen területe(ke)n terve-

zett beavatkozásokat tartalmazó dokumentum.

Az Antiszegregációs Tervben elvárt beavatkozásokról bővebb információ az *Integrált, szociális jellegű városrehabilitáció* című pályázati kiírás Városfejlesztési kézikönyvében található a <http://www.nfu.hu/palyazatok> honlapon.

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium a pályázó városok számára szakértői segítséget nyújt az Antiszegregációs Tervek elkészítéséhez.

A pályázó városok az *antiszegregacio@esf.hu* e-mail címen kérhetik a szakértő kirendelését.

